

DOOR WIM VAN DER BEEK

EEN PARADIJS VAN NIETIGE DINGEN

DE ZOEKTOCHT VAN GERY BOUW EN EVELYN JANSEN

Wereldwijd propageren kunstacademies het reizen. Als gevolg van aanstekelijk enthousiasme van docenten, internationale uitwisselingsprogramma's, buitenlandse stages en elkaar aanmoedigende studenten is een reiscultuur ontstaan die onuitwisbare sporen in het werk van jonge generaties kunstenaars heeft nagelaten. Synthese van culturen, grensoverschrijdende projecten en individuele verwerking van reiservaringen hebben de hedendaagse kunst beïnvloed en de infiltratie van elementen uit andere beschavingen hebben monoculturele kunst naar het tweede plan verwezen.

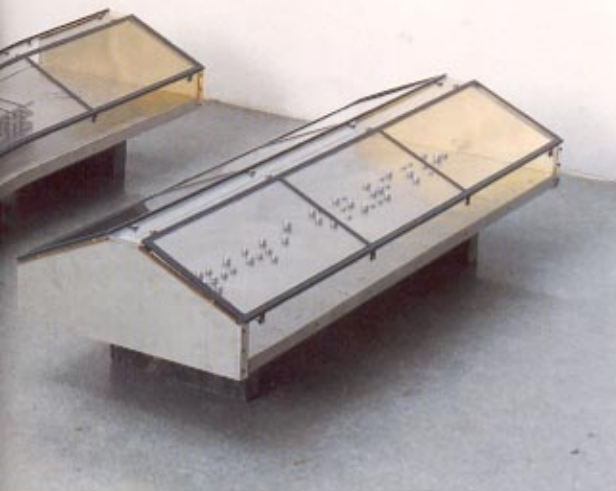

Gerri Bouw (Eindhoven, 1957) en Evelyn Jansen (Dordrecht, 1961) werkten jarenlang vanuit de veronderstelling dat artistieke arbeid niet losgezien kon worden van verre reizen. Voorlopig zijn zij echter op hun schreden teruggekeerd. Het besef dat het ook anders kan, bindt beide kunstenaars in 'Op zoek naar een paradijs', een project met een open einde. Hoewel fysieke reizen in de toekomst niet uitgesloten zijn, werken zij op het ogenblik vooral vanuit inspiratiebronnen en referentiekaders die zij in zichzelf hebben aangeboord.

Van verwantschappen in het werk van Gerri Bouw en Evelyn Jansen is in strikte zin geen sprake. Overeenstemming in het denken over de locatie of herkomst van essentiële artistieke bronnen is de enige gemeenschappelijke factor in hun kunst. Het exploreren van de eigen innerlijke belevingswereld en het exploiteren van concrete, dagelijkse ervaringsfeiten zijn hoofdzaak geworden. Hoofddoel is het openleggen en in kaart brengen van een gebied dat letterlijk het dichtst bij ligt. Het gemak waarmee doorgaans gerefereerd wordt aan reiservaringen en het gebruik van citaten uit andermans belevingswereld en cultuurgebied heeft plaatsgemaakt voor authentieke beeldende kunst die gesitueerd is in de directe actualiteit en leefomgeving van beide kunstenaars. Er is weinig fantasie voor nodig om naar exotische landen te reizen en verbaasd te worden door gebeurtenissen en waarnemingen die zich daar opdringen. Moeilijker en minder vanzelfsprekend is het om inspiratie te halen uit het hier en nu van de dagelijkse dingen. Evelyn Jansen zoekt de verwondering o.a. in de wijze waarop mensen met elkaar omgaan. Interpersoonlijke relaties vormen een belangrijke (maar niet de enige!) bron voor haar schilderijen. Ook in het ruimtelijke werk van Gerri Bouw zijn notities uit het dagelijks leven verwerkt. Het spelletje solitair dat een overleden tante veelvuldig speelde of de eerste brabbelwoordjes van een kind vormen een concrete aanleiding voor haar objecten.

SAMEN APART

Het paradijs waarnaar Gerri Bouw en Evelyn Jansen op zoek zijn en dat zij nooit zullen vinden, houdt zich schuil

◀ Gery Bouw: Solitaire, ijzer en glas, 1995; 3 x : 18 x 38 x 100 cm

◀ Evelyn Jansen: Cijfers en vogels, olieverf op doek, 1994; 120 x 150 cm

in nietige dingen. De zoektocht is een paradoxale onderneming. Niet de ontdekking maar de weg ernaartoe is wat beide kunstenaars drijft en gaande houdt. De illusie van het vinden wordt sterker gekoesterd dan het verlangen naar een toestand van opperste gelukzaligheid. Zoeken impliceert een dynamische toestand en dat is waardoor zij geobsedeerd worden. Bouw en Jansen streven samen apart naar ontwikkelingen die hun kunstenaarschap in beweging houden en verder brengen.

Gery Bouw werkt vanuit een vooropgezet plan, maar de verrassende uitstraling van het uiteindelijke beeld is voor haar even belangrijk als het concept. Van de tijdrovende uitvoering van de objecten, waarbij veel ambachtelijke handelingen komen kijken, wil Bouw geen fractie missen. Ingewikkelde procédés geeft zij niet uit handen en materiële problemen lost zij bij voorkeur zelf op. Ingenieuze en deugdelijke constructies spelen een belangrijke rol in haar kunstopvatting, maar het gebruik van sloopmaterialen en halffabrikaten is ondergeschikt gemaakt aan de gedachte die door het materieel gesymboliseerd wordt. Giethars, wrijfletters, tl-buizen, glasplaten en metalen frames worden op vindingrijke manier gecombineerd tot heldere en open beelden die zich laten lezen als dagboek-aantekeningen. De analyse van vorm en inhoud vergt weliswaar enige inspanning, maar die wordt beloond met verrassende ontdekkingen en uitkomsten. Het gebruik van braille en andere overdrachtelijk bedoelde beeldelementen vormen de basis voor beelden die niet alleen een gedachte uitdrukken, maar ook een visueel avontuur willen zijn.

Evelyn Jansen kiest veelvuldig voor een collage-achtige benadering. Zij confronteert beelden en gegevens met elkaar binnen één kunstwerk. Zonder dwingende uitspraken te doen draagt zij opties aan voor mogelijke verhoudingen tussen de verschillende beeldelementen die door haar uit de werkelijkheid gefixeerd zijn. De herkenbare fragmenten die zij op het doek samenbrengt lokken een dialoog uit zonder elkaar te willen overheersen of overtuigen. Het schilderen met een open mind is belangrijk voor Evelyn Jansen omdat zij de verbazing over nieuwe opties graag openhoudt. In haar meerdelige composities worden uiteenlopende waarnemingen

Evelyn Jansen: De man en zijn vriend, olieverf op doek, 1994; 100 x 200 cm

op associatieve wijze maar soms ook doelbewust met elkaar in contact gebracht.

Zo ontstaan verhoudingen die verder strekken dan vluchtige ontmoetingen van toevallige passanten. De noodzaak om na te denken over de zin en betekenis van relaties tussen mensen, dingen, situaties en gebeurtenissen ondergaat in de schilderkunst van Evelyn Jansen een vorm van verdieping die niet losgezien kan worden van de verbazing over eigen ontdekkingen en onderzoeksresultaten. Die behoefte aan verbazing en onderzoek deelt zij met collega Gery Bouw.

Tentoonstellingen: Museum 't Coopmanshûs Franeker (t/m 2 maart 1996); Kunstcentrum ABP Heerlen (t/m 26 februari 1997); Museum Pronkkamer Uden (17 april t/m 15 juni 1997).

De tentoonstellingscyclus is dynamisch, d.w.z. dat de nieuwste ontwikkelingen in het werk van beide kunstenaars worden getoond en dat uitbreiding van het aantal presentaties mogelijk is.